

שלבי הדיון הכולל בישיטה המחודשת'

ד"ר חזות גבריאל

שלב א-טבלת רכיבי הטיעון

שלב ב-דיון ראשוני בטבלה

שלב ג-מקורות מקבילים

שלב ד- (1) : מקום המשנה בתוך הפרק

(2) : סדור המשנה על פי רכיב המוסר

(3) : סידורים מיוחדים

(4) : השוואה לתוספתא

(5) : היחס אל מדרש ההלכה

(6) : חשיפת הכלל החבוי במשנה

(7) : המשמעות של ביטויים דווקאיים

(8) : מושגים יחודיים

(9) : דיון בבעיית הסדרתיות

(10) : סימולציית הדיון התנאי, השערות

שלב ה- מיון ודיון בתוצאות המתקבלות

שלב ו- (1) : תמצות המידע בכל אחד מרכיבי הטיעון

(2) : כתבי יד

(3) : תמצות כל המידע שנצבר

(4) : כתיבת תסריט אפשרי לדיו האמוראי

שלב ז- דיון בפרשנות הבבלי, השוואת תוצאות הדיון המוקדם

דוגמא מס' 1 – הבחנה בין מקרים שונים

משנה מסכת בבא-קמא פרק ג, משנה ג

המוציא את תבנו ואת קשו לרשות הרבים לזבלים והוזק בהן אחר, חייב בנזקו וכל הקודם בהן זכה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל המקלקלין ברשות הרבים והזיקו חייבין לשלם, וכל הקודם בהן זכה. ההופך את הגלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר, חייב בנזקו.

הצעה ליטבלת רכיבי טיעון'

הלכה	'מוסר'	'המקרה'	'הקביעה הנורמטיבית'	'הנימוק'
1	סתם משנה	"המוציא את תבנו ואת קשו לרשות הרבים לזבלים והוזק בהן אחר"	"חייב בנזקו"	אין
2	סתם משנה	"וכל הקודם בהן"	"זכה"	אין
3	רשב"ג אומר	"כל המקלקלין ברשות הרבים והזיקו"	"חייבין לשלם"	אין
4	[רשב"ג]	"וכל הקודם בהן"	"זכה"	אין
5	[רשב"ג]	"ההופך את הגלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר"	"חייב בנזקו"	אין

דיון בדוגמה 1

- (1) 'מבט טכני' – אין נימוקים לאף אחת מן ההלכות במשנה. התבצעה השלמה פרשנית לדברי ה'מוסר' בהלכות (4) ו (5).
- (2) ייחוס הלכה (4) לרשב"ג יש לה על מה לסמוך בשל תוספת ואו' החיבור: "וכל הקודם בהן". ייחוס הלכה (5) לרשב"ג מוצע בזה, רק עקב עיקרון 'הסדרתיות', עיקרון שיוסבר להלן. בשל עיקרון מתודולוגי זה אנו משערים כי הלכה (5) נאמרה בשמו של רשב"ג על כל מה שמשמע מכך.
- (3) במשנה זו שלש סוגי 'קביעות נורמטיביות': חייב בנזקו, זכה, וחייבין לשלם. האם יש הבדל בין 'חייב בנזקו' לבין 'חייבין לשלם'? בהתבסס על עיקרון 'הדווקאות' שאף הוא יתואר להלן, אנו מניחים כי יש הבדל במשמעות המשפטית של שתי הקביעות, על אף שאיננו יודעים מהו.
- (4) האם 'המקרה' ב (1) זהה/שווה ל'מקרה' (3)? האם לפנינו מחלוקת בין 'סתם משנה' לרשב"ג? האם רשב"ג מתנסח באופן כללי, ו'סתם משנה' באופן קזואיסטי ולמעשה אין מחלוקת ביניהם?
- (5) מהן דעות 'סתם משנה' ורשב"ג לגופו של עניין? האם מותר מלכתחילה להוציא את תבנו וקשו לרשות הרבים? האם רק "כשהוזק בהן אחר" מתברר למפרע כי פעולה זו אסורה? האם היא מותרת מלכתחילה בתנאי שאף אחד לא יפגע?
- (6) מהם ההבדלים המשפטיים ברכיב 'המקרה' בין (1) (3) ו (5)?
- (7) מה עומד אחר ההלכה - "וכל הקודם בהן זכה"? האם זהו **קנס** למוציא זבל לרשות הרבים, או **עונש** הרתעתי על פגיעה פוטנציאלית בזכותו של הפרט להלך בבטחה ברשות הרבים?
- (8) מדוע אין רבי יהודה הנשיא פותח את המשנה בדברי רשב"ג אביו? האם 'חתימת' המשנה כדעת אביו נושאת אופי של 'קוד הלכתי'?